

OBEČNÉ VÝKLADY O JAZYCE, JAZYKOVÉ RODINY, SLOVNÍKY

- Zopakuj si jazyky, kterými se mluví v Evropě.
- Ve výběrových typech otázek je vždy jen jedna správná odpověď.

1 Který jazyk je v popředí zájmu studia germanisty?

- A) český jazyk
- B) německý jazyk
- C) francouzský jazyk
- D) řecký jazyk

2 K větám (2.1–2.4) přiřaďte možnost (A–F), která správně označuje jazyk, jímž je napsána: (Každou možnost můžete použít pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou využity.)

- 2.1 Dzień dobry! Mam na imię Ludmila i jestem z Czech. _____
- 2.2 Dobrý deň! Volám sa Ludmila a som z Čiech. _____
- 2.3 Добрый день! Меня зовут Людмила и я из Чехии. _____
- 2.4 Dobrý den! Jmenuji se Ludmila a jsem z Čech. _____

- A) chorvatština
- B) slovenština
- C) čeština
- D) polština
- E) holandština
- F) ruština

3 Která z následujících vět je napsaná nářečím?

- A) Tak ten král poudali, hdo hudělá, haby se vona zasmíla, že mu ji dejí.
- B) A přišedši do sednice, usedla a jala se šíti.
- C) Zamiešame, jemne poprášime múkou a prikryjeme pokrievkou.
- D) Usedl na svého věrného oře a vydal se na cestu.

4 Které písmo používá ruština?

- A) latinku
- B) azbuku
- C) hlaholici
- D) cyrilici

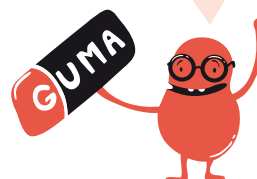
5 Do které větve indoevropské jazykové rodiny zařadíte češtinu?

- A) germánské jazyky
- B) románské jazyky
- C) slovanské jazyky
- D) keltské jazyky

6 Který z následujících jazyků je příbuzný češtině, protože patří do stejné větve indoevropské jazykové rodiny?

- A) francouzština
- B) němčina
- C) angličtina
- D) ruština

Uvědom si, které typy písma se v celé Evropě používají.

7 K označení jazyků (7.1–7.3) přiřaďte možnost (A–E), která správně označuje větev indoevropské jazykové rodiny, do níž daný jazyk patří:

(Každou možnost můžete použít pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou využity.)

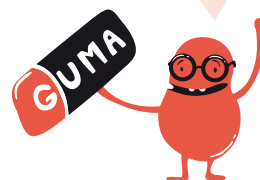
- 7.1 čeština _____
 7.2 francouzština _____
 7.3 němčina _____

- A) keltské jazyky
 B) slovanské jazyky
 C) germánské jazyky
 D) baltské jazyky
 E) románské jazyky

8 Rozhodněte o každé z následujících možností, zda je pravdivá (A), nebo ne (N):

	A	N
8.1 Jazyk je podstatné jméno mnohoznačné.	☐	☐
8.2 Jazyk je pouze podstatné jméno abstraktní.	☐	☐
8.3 Jazyk <u>není</u> podstatné jméno konkrétní.	☐	☐
8.4 Jazyk je ustálený soubor znaků a pravidel jejich užívání.	☐	☐

Projdí si různé slovníky, které používáš při učení ve škole i doma.

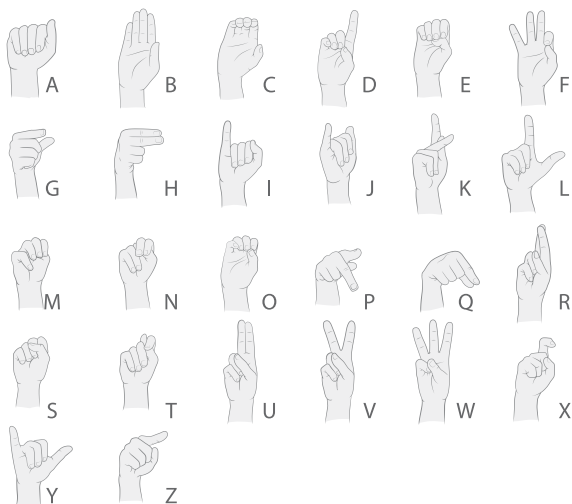
VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 9

Jazyky přirozené (lidské) – vznikly dlouhým vývojem lidské společnosti, mají zvukovou i grafickou podobu.
Jazyky umělé – jsou vytvořeny autorem, nejprve se tvoří systém, který je posléze možné užít, neprochází vývojem.

9 Za pomoci výkladu rozhodněte o každé z možností, zda se jedná o jazyk přirozený (A), nebo jazyk umělý (N):

	A	N
9.1 <i>bogh tIhInganpu', SuvwI'pu' moj, Hegh.</i>
(překlad: Klingoni se narodí, žijí jako bojovníci a pak zemřou.)
(Klingoni jsou fiktivní rasa ze seriálu Star Trek)	☐	☐
9.2 <i>A Elbereth Gilthoiniel,</i>
<i>silivren penna mírriel</i>
<i>o menal aqlar elenath!</i>
(překlad: Zůstal stát očarován a sladká elfí píseň padala jako čiré drahokamy slov spojených melodií.) (Elfové jsou fiktivní bytosti z germánské mytologie)	☐	☐

9.3 Znaková řeč hluchoněmých

- 9.4 Obecné fráze (maďarsky – česky):
Tudna segíteni? – Můžete mi pomoci prosím?
Nem értem. – Nerozumím.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 10

TYPY SLOVNÍKŮ

- a) **překladové** (dvoujazyčné i vícejazyčné)
 b) **výkladové** – vysvětlují význam slova tímž jazykem
 b.1 naučné (encyklopedické)
 b.2 jazykové – výklad významu slova
 b.3 jazykové speciální – např. cizích slov
 – dále např. ortografický (pravopisný)

10 Za pomoci výchozího textu přiřaďte k jednotlivým textům (10.1–10.4) možnost (A–E):

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Jedna možnost zůstane a nebude použita.)

- 10.1 **elegance**, -e ž <1> 1. vybranost, vkus v odívání, chování 2. hovor. esteticky působivé n. bezproblémové uspořádání prvků v celek
 10.2 **soft money** [,soft' mani] hovor. papírové peníze
 10.3 **dobyvatel**, -e m., mn. 1. -é, 7. -i
 10.4 **Bezobratlí** – živočišná říše se dělí na skupinu živočichů s vyvinutou páteří, obratlovce, a živočichů bez páteře, bezobratlé. Bezobratlí jsou obvykle drobní živočichové, jako je hmyz. Někteří bezobratlí mají měkké tělo, jiní jsou chráněni tvrdou schránkou. Někteří mají tělo kryté pevnou, ale pohyblivou vnější kostrou.

- A) slovník překladový
 B) slovník encyklopedický – naučný
 C) slovník speciální – slangový
 D) slovník speciální – cizích slov
 E) slovník speciální – ortografický (pravopisný)

10.1 _____, 10.2 _____, 10.3 _____, 10.4 _____

11 Která z následujících možností je souslovím?

- A) náročný den
 B) chutné jablko
 C) základní škola
 D) prázdná sklenice

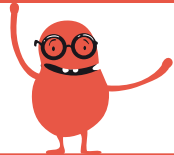
12 Ve které z následujících možností je stejný vztah mezi slovy jako ve dvojici *barva – červená*?

- A) kniha – penál
 B) bílá – černá
 C) chvátat – pospíchat
 D) boty – sandály

ŘEŠENÍ

1 B); 2 2.1 D), 2.2 B), 2.3 F), 2.4 C); 3 A); 4 B); 5 C); 6 D); 7 7.1 B), 7.2 E), 7.3 C); 8 8.1 A, 8.2 N, 8.3 N, 8.4 A;
 9 9.1 N, 9.2 N, 9.3 N, 9.4 A; 10 10.1 D), 10.2 A), 10.3 E), 10.4 B); 11 C); 12 D)

PRAVOPIS

- Zopakuj si všechna pravopisná pravidla, která znáš, např. vyjmenovaná slova, psaní hláskových skupin, shodu přísudku s podmětem, psaní velkých písmen, předložek a předpon s, z.

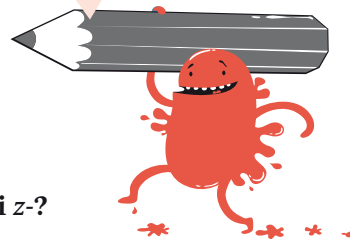
VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 1

Již během adventu děti sepisují na svá **vánoční přání** dlouhé seznamy dáreků, které si přejí dostat **k Vánocům**. Nemohou se dočkat, které z nich **o štědrém večeru** objeví pod **stroměčkem**.

1 Které ze zvýrazněných slov ve výchozím textu je napsáno chybně?

- A) vánoční přání
- B) k Vánocům
- C) o štědrém večeru
- D) pod stroměčkem

Dej si pozor na formulaci otázky: pokud je v ní zápor, je vždy podtržen.

2 Najděte nesprávně napsané spojení slov:

- A) vyjimečná událost
- B) standardní situace
- C) modlitební kniha
- D) tip na dovolenou

3 U kterého z následujících spojení je správně napsaná předpona s- či z-?

- A) zpustošená krajina
- B) sprostít obžaloby
- C) zprovodit ze světa
- D) shlédnout film

4 Ve které možnosti je správně zapsáno spojení *desetiprocentní roztok*?

- A) 10 % roztok
- B) 10-ti % roztok
- C) 10-tiprocentní roztok
- D) 10% roztok

5 Označte možnost, která je pravopisně správně:

- A) Před branami ZOO se jich tísnilí desítky.
- B) Oblohu křižovaly letadla.
- C) Dny se krátily.
- D) Výři a sovy neslyšně létaly nad ztemnělou krajinou.

6 Ve které možnosti je chyba ve shodě přísudku s podmětem?

- A) Oči mě od kouře pálily.
- B) Brzy se ozvaly známé signály.
- C) Alice i její sestra bydlely naproti.
- D) Výčitky svědomí mi nedali spát.